

BLAUWBAARD

Blauwbaard

Amélie Nothomb

roman

Vertaling Daan Pieters

De Bezige Bij Antwerpen

Toen Saturnine aankwam op de plek van de afspraak, verbaasde het haar dat er zoveel mensen waren. Ze had natuurlijk wel vermoed dat ze niet de enige kandidaat zou zijn, maar het was iets anders om te worden ontvangen in een wachtkamer waar al vijftien personen zaten.

Het was te mooi om waar te zijn, dacht ze, die kamer krijg ik nooit. Omdat ze die ochtend vrijaf had genomen, besloot ze toch maar te wachten. De prachtige ruimte gaf de doorslag. Het was de eerste keer dat ze in een voornaam herenhuis kwam in het zevende arrondissement van Parijs, en ze was stomverbaasd over de praal, het hoge plafond, de discrete luister van wat niet meer dan een voorvertrek was.

In de advertentie stond: 'Slaapkamer van 40 m² met badkamer en vrije toegang tot een grote uitgeruste keuken', voor een huurprijs van 500 euro. Het was vast een vergissing. Sinds Saturnine op zoek was naar een woning in Parijs, had ze weerzinwekkende

Blaauwbaard

krotten van 25 vierkante meter zonder wasgelegenheid gezien die voor 1000 euro per maand te huur werden aangeboden, en daar waren zelfs gegadigden voor. Wat was het addertje onder het gras van het wonderbaarlijke aanbod?

Vervolgens bekeek ze de kandidaten aandachtig en merkte ze dat er alleen vrouwen zaten. Ze vroeg zich af of alleen dames een woning wilden delen. De vrouwen zagen er allemaal erg gespannen uit en Saturnine begreep best waarom: zij was er ook op gebrand om die kamer in de wacht te slepen. Maar helaas, waarom zou zij worden verkozen boven de dame die er zo respectabel uitzag, of de zakenvrouw met haar stoutmoedige watergolf?

De vrouw naast Saturnine, die haar in het oog hield, beantwoordde de vraag.

‘U krijgt die kamer.’

‘Wat zegt u?’

‘U bent de jongste en de mooiste. De woning is voor u.’

Saturnine fronste haar wenkbrauwen.

Blauwbaard

‘Die gelaatsuitdrukking staat u niet goed’, sprak de onbekende vrouw verder. ‘Probeer u wat te ontspannen als u het kantoor binnengaat.’

‘Laat me met rust.’

‘U moet niet boos worden. Kent u de reputatie van de heer des huizes niet?’

‘Nee.’

De vrouw zweeg geheimzinnig, in de hoop dat Saturnine meer informatie van haar los zou proberen te krijgen. Saturnine volstond ermee om te wachten, want ze wist dat de vrouw toch weer het woord zou nemen. En zo geschiedde.

‘We zijn niet de eersten die zich hier aanbieden. Hier woonden al acht vrouwen. Ze zijn allemaal verdwenen.’

‘Misschien waren ze niet tevreden over de kamer.’

‘U hebt me verkeerd begrepen. Ze kunnen daar niets meer over zeggen: niemand heeft ooit nog iets van hen gehoord.’

‘Zijn ze dood?’

‘Nee. Doodgaan is niet hetzelfde als verdwijnen.’

De vrouw leek tevreden over het effect van haar woorden.

Blauwbaard

‘Wat komt u hier dan doen?’ vroeg Saturnine. ‘Wilt u ook verdwijnen?’

‘Ik loop niet het risico dat ik word uitverkoren. Dit is voor mij de enige manier om de eigenaar te ontmoeten.’

Saturnine stelde niet de vraag die van haar werd verwacht; ze ergerde zich aan de kletskaus, die bleef babbelen.

‘Don Elemirio komt nooit buiten. Niemand heeft een foto of portret van hem gezien. Ik wil weten hoe hij eruitziet. Zoveel vrouwen lieten zich al het hoofd op hol brengen door die man.’

Saturnine kreeg zin om zich uit de voeten te maken. Ze had een afkeer van verleiders. Helaas was ze de huizenjacht beu. Alleen al de gedachte dat ze ’s avonds zou moeten terugkeren naar haar vriendin Corinne in Marne-la-Vallée maakte haar misselijk. Corinne werkte bij Euro Disney en was erg blij dat ze haar tweekamerflat met de jonge Belgische kon delen, zonder te beseffen dat die bijna stikte als ze op de naar verschaalde sigarettenrook stinkende canapé lag te slapen.

Blauwbaard

‘Stond er in de advertentie iets over het geslacht van de kandidaten?’ vroeg Saturnine. ‘Er zijn hier alleen maar vrouwen.’

‘Er stond niets bijzonders in de advertentie, maar iedereen is op de hoogte, behalve u. Bent u een buitenlandse?’

De jonge vrouw had geen zin om de waarheid te vertellen. Ze was de eeuwige reacties (‘O! Ik heb een Belgische vriend die...’) zat. Zij was geen Belgische vriendin, ze was een Belgische en ze wilde niet de vriendin van die vrouw worden. Saturnine antwoordde: ‘Ik ben een Kazachse.’

‘Wat zegt u?’

‘Ik kom uit Kazachstan. U weet wel, het land van de Kozakken, de barbaarse krijgers ter wereld. Als we ons vervelen, slaan we aan het moorden.’

De vrouw deed haar mond niet meer open.

Saturnine kon even nadenken. Waarom zou ze bang zijn? Ze werd niet snel verliefd, en zeker niet op charmeurs. Het verhaal over de verdwijningen leek haar twijfelachtig. Ze vond het in elk geval minder angstaanjagend om te verdwijnen dan om terug te keren naar Marne-la-Vallée.

Blauwbaard

Ze bekeek de vijftien kandidates. Het was duidelijk dat geen van hen de kamer nodig had; het waren allemaal vrouwen uit gegoede wijken die waren komen opdagen uit nieuwsgierigheid naar de kerel met zijn adellijke Spaanse naam. Van dat detail kreeg Saturnine het helemaal op haar heupen; ze kon niet tegen de Franse obsessie met aristocratie.

Rustig blijven, zei ze bij zichzelf. Maak je geen zorgen over die belachelijke kletspraat. Je bent hier voor het appartement, punt uit.

Twee uur later bracht een secretaris haar naar een gigantisch kantoor dat was versierd met fraaie droogbloemen.

Er viel de jonge vrouw slechts één ding op aan de man die haar de hand schudde: hij zag er erg neerslachtig uit, had een matte blik en een vermoeide stem.

‘Dag juffrouw. Ik ben don Elemirio Nibal y Milcar, vierenveertig jaar oud.’

‘Ik heet Saturnine Puissant, vijfentwintig jaar oud. Ik vervang iemand in de École du Louvre.’

Ze zei het met trots. Het was niet gebruikelijk dat een Belgische van haar leeftijd zo’n baan kreeg, zelfs niet tijdelijk.

‘U krijgt de kamer’, verklaarde de man.

Saturnine was van haar stuk gebracht en vroeg: ‘U hebt de vorige kandidates geweigerd en mij aanvaardt u zomaar? Heeft de École du Louvre u over de streep gehaald?’

‘Zo u wilt’, zei hij onverschillig. ‘Ik zal u uw woonvertrekken tonen.’

Ze volgde hem door een opmerkelijk aantal *boudoirs* naar een vertrek dat haar onmetelijk voorkwam. De stijl was even luxueus als ondefinieerbaar; de belendende badkamer was net opgeknapt. Saturnine had nooit van zo’n weelderige woning durven te dromen.

Daarna troonde don Elemirio haar mee naar de reusachtige, moderne keuken. Hij toonde haar de koelkast, die volledig voor haar was bedoeld.

‘Ik vind het niet prettig om te weten wat anderen eten’, zei hij.

‘Kookt u zelf?’ vroeg de jonge vrouw verbaasd.

‘Natuurlijk. Koken is een kunst en een vorm van macht; het is uitgesloten dat ik me aan de kookkunsten van onverschillig wie onderwerp. Ik laat u met plezier een van mijn maaltijden met me delen. Het omgekeerde geldt niet.’

Ten slotte leidde hij haar mee naar een zwartgeschilderde deur.

‘Dit is de deur van de donkere kamer waar ik mijn foto’s ontwikkel. Ze is niet op slot, dat is een

Blauwbaard

kwestie van vertrouwen. Het spreekt voor zich dat deze ruimte verboden terrein is. Als u er naar binnen zou gaan, zou ik dat te weten komen, en het zou u duur komen te staan.'

Saturnine zweeg.

'Voor de rest mag u overal komen. Hebt u nog vragen?'

'Moet ik een contract tekenen?'

'Dat bekijkt u maar met mijn secretaris, de bovenste beste Hilarion Grivelan.'

'Wanneer kan ik hier komen wonen?'

'Onmiddellijk.'

'Ik moet mijn spullen nog gaan halen bij een vriendin in Marne-la-Vallée.'

'Wilt u dat mijn chauffeur u wegbrengt?'

Saturnine, die van plan was om met het openbaar vervoer naar huis te gaan, nam het aanbod zonder meer aan.

‘Had je het hier bij mij niet naar je zin?’ vroeg Corinne.

‘Toch wel. En ik kan je nooit genoeg bedanken. Ik kon toch niet eeuwig misbruik blijven maken van je gastvrijheid.’

‘Ik ben bang in jouw plaats. Er zit een geurtje aan dat plan van jou.’

‘Corinne, je kent me toch. Ik ben geen zacht eitje. Kom me maar bezoeken wanneer je wilt. Het dichtstbijzijnde metrostation is Tour-Maubourg. Ik heb in het contract gelezen dat ik bezoek mag ontvangen.’

‘En als je uit verstrooidheid die donkere kamer binnengaat?’

‘Dat is niets voor mij. En die foto’s van hem kunnen me niet schelen.’

De Bentley stond haar beneden bij het gebouw op te wachten. Tijdens de heen- en terugrit zei de chauffeur geen woord. Hij parkeerde op de binnenplaats van het herenhuis. Toen de nacht viel,

maakte de woning een nog sprookjesachtiger indruk op Saturnine.

Ze borg haar spullen op in onopvallende wandkasten, die haar veel te groot leken. Rond acht uur 's avonds klopte een man bij haar aan.

‘Goedenavond, juffrouw. Ik heet Mélaine en ben de schoonmaker. Wanneer mag ik uw slaap- en badkamer onder handen nemen?’

‘Ze zijn al schoon.’

‘Ja, maar ik moet ze dagelijks reinigen. Meneer stelt voor dat u het diner met hem gebruikt. Als u dat goed vindt, kan ik nu schoonmaken.’

‘Zoals u wilt’, zei ze uiteindelijk, terwijl ze naar de keuken liep.

Don Elemirio zat er aandachtig te kijken naar de eieren die hij in de vorm van een piramide had opgestapeld en vroeg haar of ze die graag at. Ze antwoordde bevestigend.

Met uiterste aandacht bereidde hij meteen een omelet, die zo perfect was dat ze er onzeker van werd.

‘Als u akkoord gaat, zullen we het avondmaal in deze kamer gebruiken.’

Blauwbaard

Het blad van de keukentafel was van massief plexiglas, een streling voor het oog en prettig om aan te raken. Don Elemirio ging zitten op een hoge kruk en spoorde haar aan om zich meteen te bedienen.

Terwijl hij zwijgend zat te eten, liet ze de gelegenheid niet voorbijgaan om hem aandachtig te bekijken. Waar kon zijn verleidersreputatie toch vandaan komen? Zijn uiterlijk kon er net mee door. Hij droeg doodgewone kleren, er was niets aan hem te zien wat haar blik vasthield. En aan converseren deed hij niet. Ze zou het moeilijk hebben gevonden om een goede eigenschap bij hem te vinden.

‘Wat doet u voor de kost?’ vroeg ze.

‘Niets.’

‘Behalve fotograferen, bedoelt u?’

Hij aarzelde even.

‘Natuurlijk. Ik maak niet vaak foto’s. Ik wacht op inspiratie, die niet vaak komt.’

‘Waar houdt u zich dan mee bezig?’

Ze verwachtte dat hij zich aan haar indiscretie zou ergeren. Niets was minder waar.

‘Ik ben Spanjaard.’

‘Dat was niet mijn vraag.’

‘Het is mijn bezigheid.’

‘Waar bestaat die uit?’

‘Geen enkele waardigheid kan tippen aan Spaanse waardigheid. Ik ben voltijds waardig.’

‘Hoe zult u vanavond bijvoorbeeld uw waardigheid uiten?’

‘Ik zal de verslagen van de inquisitie nalezen. Die zijn bewonderenswaardig. Hoe heeft men ooit kunnen kwaadspreken over die instantie?’

‘Misschien omdat ze zich bezighield met moorden en martelen.’

‘Moorden en martelen waren al lang daarvoor gangbaar. De inquisitie was in de eerste plaats een rechtbank. Iedereen had recht op een proces voor zijn executie.’

‘Inderdaad, een schijnproces.’

‘Helemaal niet. Ik ben de minuten aan het herlezen. Die zijn een staaltje van sublieme metafysica. Wat een vooruitgang in vergelijking met de barbaarse toestand van daarvoor! Toen belandde je na een beschuldiging van hekserij meteen op de brandstapel. Dankzij de rechtbank van het Heilig Officie

Blauwbaard

werden heksen onderworpen aan het godsoordeel, dat hen kon vrijpleiten.'

'Hoeveel heksen werden na een godsoordeel onschuldig verklaard?'

'Geen enkele.'

Saturnine barstte in lachen uit.

'U hebt gelijk, het was een verdomd grote vooruitgang.'

'Dat doet er niet toe. Met het godsoordeel werd bewezen dat ze de dood verdienden.'

'Hebt u ooit al eens met blote voeten door het vuur gelopen?'

'Ik merk dat u een vrijdenker bent. Daar kunt u niet aan doen. U bent een Française.'

'Nee. Ik ben een Belgische.'

Hij richtte zijn hoofd op en keek haar geïntrigeerd aan.

'U bent dus gedeeltelijk Spaans, dankzij Karel de Vijfde.'

'Dat dateert van nogal lang geleden.'

'Nee. Wij leven nog altijd in de zestiende eeuw. Vandaar de handel in aflatens.'

Blauwbaard

Tot dat moment had Saturnine gedacht dat ze te maken had met een provocateur. Toen beseftte ze echter dat hij gek was.

‘Ik neem aan dat er grenzen zijn aan het lezen van de verslagen van de inquisitie’, zei ze. ‘Welke lectuur volgt daarna?’

‘Ik zal Gracián en Lull herlezen.’

‘De Spaanse afdeling van het Louvre is een kolfje naar uw hand, u loopt er vast vaak in en uit.’

‘Ik ben er nog nooit geweest.’

‘Maakt u een grapje?’

‘Nee. Ik kom nooit buiten. Ik heb dit huis de laatste twintig jaar niet meer verlaten.’

‘Zelfs niet voor een ritje met de auto?’

‘Zelfs dat niet.’

‘Maar waarom bezit u dan een chauffeur en een Bentley?’

Saturnine was van plan om zichzelf te corrigeren nadat ze ‘waarom bezit u een chauffeur’ had gezegd, maar de heer des huizes leek geen aanstoot te nemen aan de formulering en antwoordde: ‘Mijn secretaaris en schoonmaker doen vaak een beroep op mijn chauffeur en zijn voertuig. Zelf blijf ik liever hier.

Ik erger me aan de vulgariteit en de sleur van de buitenwereld.'

'Verveelt u zich nooit als u zich hier afzondert?'

'Ik maak weleens een ijdel moment door, maar dat valt niet te vergelijken met wat je te verduren krijgt tijdens een mondaine receptie of een avondje met vrienden. Ik heb geen vrienden meer. Te lastig.'

'Misschien hebt u de geschikte mensen nog niet ontmoet.'

'Tot ik ongeveer uw leeftijd had, had ik wat men een sociaal leven noemt. Ik zweer u dat ik echt mijn best heb gedaan. Uiteindelijk lijken alle confidenties op elkaar. Ik vind het oneindig veel aangener om tijd door te brengen met Gracián, Llull en Torquemada. Temeer daar ze niets van me verlangen.'

'Ik kan begrijpen dat u uw buik vol hebt van mensen. Maar toch niet van Parijs, het bos, of de wereld!'

Don Elemirio maakte een vermoeid gebaar.

'Heb ik gezien. Als mensen terugkomen van een reis, zeggen ze: "We hebben de Niagarawatervallen *aangedaan*." Dergelijke rondreizen vergen een naïviteit die ik niet heb. Ziet u, zulke mensen geloven

Blauwbaard

echt dat ze de Niagarawatervallen in werking hebben gezet.'

'Waarom pleegt u geen zelfmoord? Als ik hetzelfde dacht als u, zou ik me ophangen.'

'Vergeet het maar. Mijn leven is niet oninteressant.'

'Hebt u genoeg aan uw oude boeken om uw bestaan te vullen?'

'Er is nog meer: God, Christus, de Heilige Geest. Ik ben zo katholiek als een Spanjaard maar kan zijn. Daar ben ik erg veel mee bezig.'

'Waarom gaat u niet naar de kerk?'

'De kerk komt naar mij. Als u wilt, zal ik u de kapel tonen waar een Spaanse priester elke ochtend voor mij alleen de mis opdraagt. Het is naast de keukens.'

'Uw leven lijkt me steeds minder aantrekkelijk.'

'En dan zijn er nog de vrouwen.'

'Waar verbergt u ze? Ik heb er nog niet één gezien.'

'Hebt u het gevoel dat u wordt verborgen?'

'Ik ben geen vrouw die deel uitmaakt van uw leven.'

'Toch wel. Sinds vanochtend.'

'Nee. Ik heb het huurcontract goed gelezen voordat ik het tekende.'

Blauwbaard

‘Die kwestie is te subtiel om in een contract vast te leggen.’

‘Dat zegt u. Ik vind u helemaal niet aantrekkelijk.’

‘Ik u ook niet.’

‘Waarom beweert u dan dat ik deel uitmaak van uw leven?’

‘Dat is het lot. Er zijn vandaag vijftien vrouwen komen opdagen voor de kamer. Toen ik u zag, wist ik meteen dat het lot zijn beloop zou kunnen nemen.’

‘Zonder mijn goedkeuring zal niets zijn beloop nemen.’

‘Dat klopt.’

‘Er zal dus niets zijn beloop nemen.’

‘Ik begrijp u. U vindt me niet aantrekkelijk, dat is normaal. Ik ben niet bekoorlijk.’

‘U zei dat u uw buik vol had van mensen. Daaruit leid ik af dat u genoeg hebt van mannen.’

‘Vrouwen zijn even vervelend als mannen. Maar met sommige vrouwen is liefde mogelijk, en dat is niet vervelend. Het is mysterieus.’

Saturnine fronste haar wenkbrauwen.

‘Verhuurt u de kamer alleen om vrouwen te vinden?’

Blaauwbaard

‘Uiteraard. Waarom anders?’

‘Ik dacht dat u het voor het geld deed.’

‘Vijfhonderd euro per maand. U maakt een grapje!’

‘Voor mij is dat al een behoorlijk bedrag.’

‘Arm kind.’

‘Ik zei het niet om uw medelijden uit te lokken. Ik begrijp het niet. Voor een man als u zou het geen probleem mogen zijn om vrouwen te ontmoeten.’

‘Juist daarom. Ik ben een van de felst begeerde vrijgezellen ter wereld. Ook dat is een reden waarom ik niet meer buitenkom. Bij elke mondaine receptie staan vrouwen me op te wachten in een hinderlaag. Het is deerniswekkend.’

‘Ik word geraakt door uw bescheidenheid.’

‘Ik ben bescheidener dan u denkt. Ik weet best dat die vrouwen niet in me geïnteresseerd zijn om mijn uiterlijk of karakter.’

‘Ja, dat is het drama van rijke mannen.’

‘U hebt het bij het verkeerde eind. Voor wie op rijkdom uit is, zijn er interessantere mannen dan ik. Mijn drama is dat ik de edelste man ter wereld ben.’

‘Kijk eens aan.’

Blauwbaard

‘Specialisten kunnen het bevestigen: geen enkele adelstand kan tippen aan de Spaanse. We hebben zelfs een nieuw woord moeten bedenken voor de aristocratie van ons land.’

‘Grande.’

‘U kent het woord?’

‘Zelfs een niet-adellijke, onbeduidende Belgische kan dat weten.’

‘Overigens, hoe kun je in andere landen geloof hechten aan blazoenen, aan wapenschilden? Met die ondoorzichtige systemen waarmee wordt beslist dat de een graaf wordt, en de ander markies of aartshertog...’

‘Met permissie, die bestaan ook bij u. In België herinneren we ons nog de hertog van Alva.’

‘Ja, maar bij ons betekenen zulke titels evenveel als “meneer” of “mevrouw”. Het komt erop aan om tot de grandes te behoren, de rijksgroten van Spanje. Als je het over een “rijksgrande van Frankrijk” hebt, klinkt het komisch.’

‘Waarom woont u in Frankrijk?’

‘De familie Nibal y Milcar leeft in ballingschap. Een van mijn voorouders had Franco links genoemd.

Die had hem dat kwalijk genomen. Joost mag weten waarom. Zijn vijanden hebben het ook op ons gemunt.'

'Bevalt de politiek van het hedendaagse Frankrijk u?'

'Nee. Idealiter zou ik in een monarchie met een feodaal regime willen leven. Dat bestaat nergens meer op aarde.'

'Hebt u overwogen om naar een andere planeet te vertrekken?' vroeg Saturnine, die zich begon te vermaken.

'Natuurlijk', antwoordde don Elemirio bloedserieus. 'Op mijn twintigste zakte ik wegens mijn lichamelijke toestand voor de tests van de NASA. Wij rijksgroten vertonen een bijzonderheid: ons darmkanaal is te lang. Vandaar de handel in aflaten.'

'Het verband in uw verhaal ontgaat me.'

'Spaanse schuldgevoelens zijn moeilijker te verteren door het lange darmkanaal van de grandes. Door de handel in aflaten konden we onze spijsverteringsproblemen aanzienlijk verlichten. Om kort te gaan, ik kan geen ruimteizen maken. Daarom blijf ik in Parijs.'

Blauwbaard

‘Maar in Parijs worden er geen aflaten verkocht, don Elemirio.’

‘U vergist zich. Elke ochtend betaal ik mijn biechtvader enkele dukaten om mijn zonden te vergeven.’

‘Er is er eentje die zijn zakken vult.’

‘Laat uw spottende toon maar achterwege, zo raak ik de draad helemaal kwijt. Waar was ik gebleven?’

‘Vrouwen. U hebt er een probleem mee omdat u te edel bent.’

‘Ja. Elk huwelijk zou beneden mijn stand zijn. Daarom heb ik besloten om niet te trouwen. Maar in het mondaine leven hopen vrouwen op een echtgenoot.’

Hij is getikt, dacht Saturnine.

‘Daarom verhuur ik liever kamers. Huursters verwachten niet dat je met hen huwt. Ze wonen al bij je in.’

‘Wat u me vertelt is niet erg katholiek.’

‘Dat klopt. Mijn priester laat me veel dukaten betalen voor die zonden.’

‘Dat stelt me gerust. Stoort het u trouwens niet dat ik niet van adel ben?’

‘Voor het geslacht Nibal y Milcar is niemand buiten de familie adellijk. Ik geef ruimschoots de voorkeur aan een burgeres zoals u boven de zelfverklaarde adellijke dames die men in Frankrijk ontmoet. Mensen die je vertellen dat een van hun voorvaderen in de slag bij Azincourt of Bouvines streed, zijn zielig.’

‘Deze keer ben ik het met u eens. Maar hebt u nog iets zinnigers te zeggen?’

‘Het geslacht Nibal y Milcar stamt af van de Carthagers en van Christus. Dat heeft toch iets meer om het lijf dan een onbetekenende Franse veldslag.’

‘De Carthagers, tot daaraan toe. Maar Christus, bent u daar zeker van?’

‘Mensen weten vaak niet dat Christus een Spanjaard was.’

‘Was hij geen Galileeër?’

‘Je kunt geboren worden in Galilea en Spanjaard zijn. Ik in hoogsteigen persoon ben in Frankrijk geboren en toch zult u niemand vinden die Spaanser is, met uitzondering van Christus.’

‘Uw verhaal klinkt erg warrig.’

‘Nee. Niemand ter wereld gedroeg zich Spaanser dan Christus. Hij is een verbeterde versie van don

Quichot. En u zult niet betwisten dat de don archi-Spaans is.'

'Dat ontken ik niet.'

'Nou dan, neem elke karakters trek van don Quichot, vermenigvuldig die met vijftien, en u krijgt Christus als resultaat. Christus heeft Spanje uitgevonden. Daarom zijn de leden van de familie Nibal y Milcar voorvechters van het christendom.'

'Wat hebben uw huursters met deze zaak te maken?'

'Het zijn eenvoudige vrouwen, zoals Dulcinea van El Toboso, die ik in mijn eigen belang in de adelstand verhef, hoewel het maar boerenmeisjes zijn.'

'Boerenmeisjes? Laten we daar even van uitgaan. Waarom toont u belangstelling voor boerenmeisjes in plaats van een goede partij te kiezen?'

'Goede partijen staan me tegen. Hoe kan iemand geloven dat ze de gelijke is van een Nibal y Milcar? Ik verkies het toeval boven zulke verwaandheid. Het heilige toeval heeft trouwens altijd vrouwen naar me gestuurd dankzij mijn huurcontract.'

'Maar onder de vijftien kandidates was er minstens één die uw stamboom kende.'

Blaauwbaard

‘Die kenden ze allemaal. Ik heb voor de onwetende gekozen.’

‘Ik ben niet langer onwetend.’

‘Juist. Ik drijf mijn eerlijkheid zo ver door dat ik u waarschuw.’

‘En als ik zou vertrekken?’

‘Dat staat u vrij.’

‘Ik zal niet vertrekken. U maakt me niet bang.’

‘U hebt gelijk. Ik ben het betrouwbaarste schepsel dat ik ken.’

‘Dat is een gek antwoord. Mensen die zich betrouwbaar noemen, zijn even gevaarlijk als anderen.’

‘Ja. Maar mijn regels zijn duidelijk. Het gevaar is dus vermijdbaar. Wilt u een dessert?’

‘Als u het op die manier aanbiedt, zou je gaan denken dat het een dreigement is.’

‘Dat is het ook. Ik heb een crème van eigeel gemaakt.’

‘U serveert me een omelet en daarna eieren voor dessert?’

‘Ik koester een theologische passie voor eieren.’

‘En uw maag past zich aan?’

‘Spijsvertering is een zuiver katholiek fenomeen. Zolang de priester me de absolutie geeft, kan ik bak-

stenen verteren. Ik zou er nog aan toevoegen dat het heilige Spanje het ei steeds de plaats heeft gegeven die het verdient. In Barcelona gebruiken de nonnen zo veel eiwit om hun sluiers te stijven dat koks duizend recepten met eigeel moesten uitvinden.'

'Geef me dan maar een eierdopje vol.'

De gastheer ging kopjes van massief goud halen en vulde ze met een smeugig geel goedje. Saturnine was als verlamd van verwondering.

'Wat is dat ondoorzichtige geel in het barokke goud mooi!' bracht ze ten slotte uit.

Don Elemirio keek de jonge vrouw voor de eerste keer oprecht geïnteresseerd aan.

'Bent u daar gevoelig voor?'

'Hoe zou ik dat niet kunnen zijn? Rood en goud, blauw en goud en zelfs groen en goud zijn sublieme, maar klassieke combinaties. Maar goud en geel worden niet samen gebruikt in de kunst. Waarom? Het gaat toch om de kleur van het licht, van de matste tot de glanzendste schakering.'

De man legde zijn lepel neer en zei op een zo plechtig mogelijke toon: 'Juffrouw, ik houd van u.'

'Nu al? En om zo'n kleinigheid?'

Blaauwbaard

‘Ik verzoek u om de uitstekende indruk die u zonet hebt gemaakt niet te bederven met ondoordachte woorden. Goud is de substantie van God. Geen enkel land is zo gevoelig voor goud als Spanje. Wie goud doorgrondt, doorgrondt Spanje en dus mij. Ik houd van u, zo is het en niet anders.’

‘Het zij zo. Ik houd niet van u.’

‘Dat komt nog.’

Saturnine proefde de crème van eigeel.

‘Het is heerlijk’, zei ze.

Don Elemirio wachtte tot ze alles had opgegeten, en riep daarna uit: ‘Ik houd nog meer van u!’

‘Hoezo?’

‘U bent de eerste die er niet aan toevoegt dat het overdreven zoet of gesuikerd is. U bent niet klein-zielig.’

De jonge vrouw deed haar best om niets meer te zeggen, uit angst een passie aan te wakkeren waar ze niets van begreep. Om aan de vurige, strakke blik van de Spanjaard te ontsnappen beweerde ze dat ze moe was, en ze verdween naar haar kamer.

Saturnine was getraumatiseerd door het buitengewoon gerieflijke bed. Om zo'n genot te mogen voelen, zou ik elke stomme liefdesverklaring aanvaarden, dacht ze nog net voordat ze in slaap viel. Ze werd omgeven door een stilte die ze niet voor mogelijk had gehouden in het hartje van Parijs. De canapé in Marne-la-Vallée behoorde tot een andere wereld.

Zoals iedereen die maanden op veldbedden heeft geslapen, beseftte ze meteen dat ze niet meer zonder luxe zou kunnen. Midden in de nacht stond ze op om naar het toilet te gaan. Haar voeten betraden het lauwwarme hout van het parket en schoven vervolgens over het verwarmde marmer van de badkamer. Ze was verbluft over dat detail.

Bij het ontwaken ging ze in de spiegel kijken; haar gezicht straalde een rust uit die ze nog nooit bij zichzelf had gezien. Voor het eerst sinds ze België had verlaten, had ze niet meer die 'dodelijk vermoeide

kop van een voorstadbewoonster', zoals ze het zelf noemde.

Ze trok aan een touw dat bedoeld was om een huisknecht te roepen. Vijf minuten later werd er aangeklopt. Het was Mélaine.

'Wenst mejuffrouw haar ontbijt in haar slaapkamer te gebruiken?'

'Kan dat?'

'Ontbijt u liever op bed of aan de tafel?'

'Ik ben dol op ontbijt op bed, maar dat kruimelt zo.'

'De lakens worden dagelijks verschoond. Koffie, thee, croissants, eieren, vruchtensap, melk, graanvlokken?'

'Zwarte koffie graag, en croissants.'

Toen ze naar de École du Louvre vertrok, was ze in topvorm. Ze gaf haar lessen spelenderwijs, in de overtuiging dat haar leerlingen, van wie de meesten ongeveer haar leeftijd hadden, haar eindelijk respecteerden.

Ze zat in haar woongedeelte te werken toen Mélaine haar kwam zeggen dat Meneer haar vroeg om het avondmaal met hem te delen.

Blauwbaard

‘Wat als ik weiger?’ vroeg ze.

‘Dat is uw goed recht. Wilt u dat ik uw bord naar uw kamer breng?’

Het stelde haar gerust om te weten dat ze vrij was.

‘Ik kom eraan’, sprak ze.

Ze trof don Elemirio aan bij zijn fornuis. Hij had een grote schort voorgebonden boven zijn huis-kleding.

‘Goedenavond, juffrouw. Ik heb blinde vinken gemaakt.’

Ze schaterde het uit.

‘Houdt u daar niet van?’

‘Toch wel, maar het is zo Frans. Ik had niet verwacht dat een Spanjaard zo’n klassieker uit de Franse volkskeuken zou kiezen.’

‘Wordt het gerecht niet gegeten in België?’

‘Ik heb het een enkele keer gegeten bij een oude tante in Doornik. Die had het over “vogels zonder kop”. Wegens die naam weigerde ik te proeven. Ik was toen tien jaar en ze dwongen me ze op te eten. Ik moest toegeven dat ze best eetbaar waren.’

“‘Vogels zonder kop’. Is dat een belgicisme?’

‘Dat zal wel.’

‘Uit wat voor barbaars land komt u toch!’

‘Niet iedereen kan geboren zijn in het land van het tribunaal van de Heilige Inquisitie.’

‘Dat is waar’, zei hij zonder de ironie op te merken. ‘Ik hoop dat u mijn blinde vinken lekkerder dan eetbaar zult vinden.’

Hij diende het eten op, deed zijn schort af en ging bij haar aan tafel zitten.

‘Het is heerlijk’, zei ze.

‘Ik houd van u.’

‘Laat me alstublieft met rust terwijl ik eet.’

‘Ik heb de hele dag op u zitten wachten.’

‘En tijdens mijn afwezigheid hebt u de tijd gedood met het lezen van wat heksenvonnissen.’

‘Nee. Omdat ik verliefd ben, heb ik me heel erg mezelf gevoeld en een deel van het dagboek dat ik als kind schreef herlezen.’

Hij zweeg in de hoop dat ze vragen zou stellen, maar die kwamen niet. Daarom sprak hij verder.

‘Ik wist dat ik niet zou kunnen biechten voordat ik acht jaar oud was. Uit angst om sommige zonden te vergeten nam ik vanaf mijn vierde de gewoonte aan om al mijn handelingen, daden en gedachten op

te schrijven. Ik ging ervan uit dat ik geen onderscheid zou kunnen maken tussen goed en kwaad, en bijgevolg noteerde ik alles. Toen ik acht jaar was en eindelijk de biechtstoel in mocht, liet ik de priester mijn talrijke schriften zien. Tot mijn grote ontsteltenis weigerde hij ze te lezen. “En als ik u een zonde uit het verleden vergeet op te biechten, ga ik dan naar de hel?” vroeg ik hem. Hij verzekerde me van niet. “Voor je achtste kun je geen doodzonde begaan”, zei hij. Wat denkt u ervan?’

‘Ik geloof niet in de hel.’

‘Wat lichtzinnig van u! Maar ik bedoelde iets anders met mijn vraag. Gelooft u dat iemand doodzonden kan begaan voor zijn achtste? In mijn dagboek wemelt het van de doodzonden vanaf mijn vijfde, de leeftijd waarop ik masturbatie ontdekte.’

‘U bent niet verplicht om me uw geheimen te vertellen. Ik ben uw biechtvader niet.’

‘Ik stal ook. Ik mocht een boefje met wie ik op school zat graag en had gemerkt dat hij aardig voor me was als ik hem waardevolle voorwerpen gaf. Daarom ontvreemdde ik al het zilverwerk bij me thuis en gaf het tijdens het speelkwartier aan hem.

Op een dag ging ik bij hem spelen en mocht ik van zijn ouders blijven voor het avondeten. Aan tafel bleek het bestek van roestvrij staal te zijn. Ik vroeg hem wat hij met mijn geschenken had gedaan. Hij antwoordde dat hij ze had verkocht. Dat stemde me eindeloos verdrietig. Daarna heb ik nooit meer gestolen en mocht ik die jongen niet langer graag.'

'Is het die passage die u vandaag hebt herlezen?'

'Nee. Ik heb de episode over mijn kennismaking met goud overlezen. In de kapel waren het tabernakel en de monstrans van goud, en dat is nog steeds zo. Op een winterdag, toen ik zeven jaar was, ging ik bidden. De ondergaande zon scheen voluit op de voorwerpen voor de eredienst, die op een onwezenlijke manier schitterden. Ik begreep meteen dat die schittering op Gods aanwezigheid wees. Ik werd overmeesterd door een trance, die pas verdween toen de nacht de aureolen opslokte. Mijn geloof, dat al erg diep was, nam interstellaire proporties aan.'

'Eet u niet?'

'O, jawel. Gisteren, toen u de schoonheid van het eigeel in het gouden kopje prees, raakte ik in een

Blauwbaard

trance, zoals toen ik zeven jaar was, en besepte ik plots dat ik van u hield.'

'Zeer goed. Vertelt u me het vervolg maar wanneer u uw bord hebt leeggegeten.'

'U spreekt tegen mij alsof ik een kind ben!' riep hij uit.

'Ik erger me aan mensen die lekker eten koud laten worden uit praatzucht.'

'Praat dan, u bent toch klaar.'

'Het spijt me, ik heb niets te zeggen.'

'Hebt u een gesloten karakter?'

'Ik wantrouw mensen die zich gesloten noemen. Zulke types vertellen je vijf minuten later alle details uit hun privéleven.'

'Je kunt je hart uitstorten en toch gesloten zijn.'

'Het is ook mogelijk om je hart niet uit te storten.'

'Hoopt u dat u een vreemde voor me blijft?'

'Ik zal een vreemde voor u blijven.'

'Des te beter, dan kan ik me zelf een beeld van u vormen.'

'Daar was ik al zeker van.'

Blauwbaard

‘U heet Saturnine Puissant, bent vijftientig jaar oud en Belgische. U bent op 1 januari 1987 geboren in Elsene.’

‘U hebt het contract gelezen. Neem me niet kwa-
lijk als ik niet stomverbaasd ben.’

‘U studeert aan de École du Louvre.’

‘Fout. Ik geef les aan de École du Louvre.’

‘Wat kan een Belgische van uw leeftijd onderwijzen
aan de École du Louvre?’

‘U wordt verondersteld om zich een beeld van
me te vormen.’

‘U bent gespecialiseerd in Khnopff. U geeft Fran-
sen les over de kunst van Khnopff.’

‘Geen slecht idee. Ik houd van die schilder.’

‘Zou je niet zeggen dat hij uw gezicht heeft ge-
schilderd?’

‘U overdrijft.’

‘Nee. U bent zo mooi als een vrouw van Khnopff.
Ik beeld me u in met het lichaam van een jachtlui-
paard. Het zou heerlijk zijn als u me verslond.’

‘Ik eet niet om het even wat.’

‘Wilt u met me trouwen?’

‘Ik dacht dat u niet trouwde.’

Blauwbaard

‘Voor u zal ik een uitzondering maken. Ik houd van u zoals ik nog nooit van iemand heb gehouden.’

‘Dat hebt u vast ook tegen al mijn voorgangers gezegd.’

‘Ik heb het altijd gezegd als het waar was. Maar u bent de eerste die ik ten huwelijk vraag.’

‘U wist dat ik zou weigeren. Het risico was klein.’

‘Weigert u wegens mijn reputatie?’

‘De verdwenen vrouwen? Nee, ik weiger omdat ik helemaal geen zin heb om te trouwen. Wat is er met die vrouwen gebeurd?’

‘Dat is een lang verhaal’, mompelde don Elemirio geheimzinnig.

‘Hou op. Ik had u die vraag niet mogen stellen. Het kan me niet schelen wat er is gebeurd.’

‘Waarom zegt u dat?’

‘Ik zag dat u zich erin verkneukelde om me over uw avonturen te vertellen. Dat volstond.’

‘Toch zal ik u zeggen...’

‘Nee. Ik wil het niet weten. Als u erover spreekt, ga ik naar mijn slaapkamer.’

‘Wat krijgt u nu?’

‘U hebt uw huurster slecht gekozen. De kandidates die met mij zaten te wachten, waren alleen uit nieuwsgierigheid naar de verdwenen vrouwen gekomen. Ik was enkel op zoek naar een woning.’

‘Ik heb dus een uitstekende keuze gemaakt.’

‘Wat voor duivels spelletje speelt u? U laat noodlijdende meisjes bij u intrekken, verleidt ze, brengt ze op het slechte pad en straft ze vervolgens.’

‘Hoe durft u?’

‘Houd me niet voor een idioot. U laat zelf de donkere kamer zien waar je onder geen beding naar binnen mag gaan, zegt dat die niet op slot is, dat het een kwestie van vertrouwen is, dat u het te weten zou komen als ik naar binnen ging, en dat het me duur zou komen te staan. Als u niet zo uitdrukkelijk over die verboden kamer had verteld, zou geen enkele huurster het ooit in haar hoofd hebben gehaald om er naar binnen te gaan. Ik kan me voorstellen met welk sadistisch genoegen u ze daarna straffe.’

‘Onzin.’

‘Wat een primitieve valstrik! Ik weet niet voor wie ik meer minachting koester: de ongelukkige

vrouwen die erin zijn getrapt, of de ellendeling die hem heeft gespannen.'

'Het is een test.'

'Denkt u dat u in de juiste positie verkeert om mensen aan tests te onderwerpen? Wie denkt u dat u bent?'

'Ik ben don Elemirio Nibal y Milcar, een Spaanse grande.'

'Zo is het wel genoeg! U maakt enkel indruk op uzelf met uw snoeverij!'

'Dat denkt u maar. Massa's vrouwen zouden tot alles in staat zijn om mijn naam te mogen dragen. Door de economische crisis is het prestige van de adel buitengewoon toegenomen.'

'U zegt dat die vrouwen tot alles in staat zouden zijn geweest om uw naam te dragen, terwijl ze zelfs niet uw stompzinnige verbod konden naleven.'

'Helaas is een zwak karakter de norm geworden.'

'U bent geen haar beter. Als u hebt gezondigd, betaalt u dukaten aan uw biechtvader.'

'Als ik zo vrij mag zijn: wie mijn liefde voor goud kent, kan mijn berouw afmeten aan het bedrag dat ik betaal.'

Blauwbaard

‘Elk personage in uw verhaal is een idioot, behalve uw biechtvader.’

‘En u. Ik bewonder uw intelligentie.’

‘In dit geval is het niet meer dan een kwestie van geestelijke gezondheid. Ik laat me niet om de tuin leiden door uw onzin.’

‘U verdient het om met mij te huwen.’

‘U bent degene die het niet verdient.’

‘Ik vind het fijn dat u zichzelf zo overschat.’

‘Helemaal niet. Ik ben gewoon niet geschikt. Is er een toetje?’

‘Dezelfde eiercrème die ik u gisteren heb geserveerd.’

‘Genoeg. Ik houd van afwisseling.’

‘Wat wilt u dan?’

‘Saint-honorétaart’, zei ze overmoedig terwijl ze zich uit de voeten maakte.

Toen Mélaine haar de volgende ochtend ontbijt op bed bracht, vroeg Saturnine hem hoelang hij al voor de familie Nibal y Milcar werkte.

‘Twintig jaar. Zoals Hilarion Grivelan en de chauffeur.’

‘Bent u tegelijkertijd aangeworven?’

‘Inderdaad. Na het overlijden van de ouders van Meneer.’

‘Werd het vroegere personeel samen met de overledenen begraven?’

‘Nee’, antwoordde Mélaine onverstoorbaar. ‘De ouders van Meneer hadden een totaal andere levensstijl. Ze kregen veel bezoek. Er was veel huispersoneel. Meneer heeft iedereen ontslagen.’

‘Vond don Elemirio het belangrijk dat u een man was?’

‘Ja. Dat was een van de vereisten.’

‘Waarom?’

‘Ik weet het niet, juffrouw.’

Blauwbaard

Toen ze die avond de keuken binnenkwam, verwelkomde een buitengewoon ontroerde don Elemirio haar met een daverend 'U hier!'

'Wie wilde u dan zien?' zei ze.

'Ik heb de hele dag in uw gezelschap doorgebracht. Kijk maar.'

Hij haalde een enorme saint-honorétaart uit de koelkast en zette die op de tafel. De jonge vrouw slaakte een kreet van bewondering.

'Het is mijn creatie', verklaarde hij. 'Ik had nog nooit soezendeeg, bladerdeeg, *crème chiboust* of karamel gemaakt, maar dankzij mijn boek met toverformules heb ik al die dingen vandaag geleerd.'

'Het is prachtig!'

'Ik kwam in de verleiding om wat bladgoud bij de hete karamel te doen en de taart zo een cachet van Spaanse waardigheid te geven, maar ik heb de verleiding kunnen weerstaan om u te bewijzen dat ik geen vooroordelen heb tegen andermans smaak.'

'Dat siert u.'

'Het is de hoofdschotel.'

‘Terecht. We zouden vooraf toch niets hebben kunnen eten en enkel aan het dessert hebben gedacht. Hebt u ook voor champagne gezorgd?’

‘Excuseer?’

‘Bij zo’n saint-honorétaart moet je een grote champagne drinken.’

‘Het spijt me, er is geen champagne.’

‘Ik zal er gaan halen’, zei Saturnine.

Don Elemirio kreeg geen tijd om haar tegen te houden. De jongedame stond al op straat. Op dat uur had ze geen enkele kans meer om in het zevende arrondissement nog een kruidenierswinkel te vinden die open was; dus liep ze een chique brasserie binnen, liet zich van haar allercharmantste kant zien en kocht een fles Laurent-Perrier voor veel geld. Ze haastte zich naar huis met haar buit.

‘Hij is ijskoud’, kondigde ze aan.

Don Elemirio had fluitglazen van Toledaans kristal tevoorschijn gehaald.

‘Ik wist niet dat u van champagne houdt’, stamelde hij.

‘U niet?’

‘Ik weet het niet.’

Blaauwbaard

‘Wat voor zin heeft het om rijk te zijn als je geen uitstekende champagne drinkt? U bent toch geobsedeerd door goud? Weet u niet dat champagne daar de vloeibare vorm van is?’

Ze ontkurkte de fles, vulde de fluiten en reikte de Spanjaard zijn glas aan.

‘Kijk’, zei ze, terwijl ze het drankje gadesloeg. ‘Wat is er mooier dan plezier?’

‘Waar drinken we op?’

‘Op het goud natuurlijk.’

‘Op het goud’, herhaalde don Elemirio op mystieke toon.

Ze namen een slokje dat hen deed verstijven.

‘Nu kunnen we van uw saint-honorétaart smullen zoals het hoort.’

Hij sneed twee stukken af, die niet ineenzakten; de man had talent.

‘Heerlijk!’ riep ze uit. ‘Ik weet niet wat u waard bent als edelman, maar als banketbakker maakt u een goede indruk op me. Maar wat krijgen we nu, u huilt?’

‘Voor de eerste keer heb ik het gevoel dat ik bij u in de smaak val. Ik ben een gevoelsmens.’

Blauwbaard

‘Niet overdrijven. Ik vind uw taart lekker, dat is alles. Droog alstublieft uw tranen.’

‘Nee. Ik huil graag in het bijzijn van een vrouw die ik laat genieten.’

‘Het is niet om aan te zien.’

‘Ziet u wel, ik heb gelijk om niet buiten te komen.’
Ze lachte.

‘Als ik denk aan al die vrouwen die ervan dromen om u te ontmoeten! Als ze eens wisten dat u bij het minste of geringste begint te huilen en dat u geen champagne hebt!’

‘Dat laatste zal ik rechtzetten. U hebt me bekeerd. Waar hebt u die gewoonte aangenomen?’

‘Gewoonte? U maakt een grapje. Ik heb niet veel champagne gedronken in mijn leven, maar ik wist van de eerste keer dat er niets beters bestaat. Hoe hebt u dat niet kunnen merken?’

‘Ik veronderstel dat het genoeg van champagne voor mij werd vergald door mondaine gelegenheden. Ik heb er al twintig jaar geen meer gedronken.’

Toen hij die tijdspanne vermeldde, werd zijn gespreksgenote aan iets anders herinnerd.

Blauwbaard

‘Voor uw huispersoneel doet u enkel een beroep op mannen. Waarom?’

‘Ik kan de gedachte niet verdragen dat een vrouw een vernederend klusje moet doen. Als kind werd ik overvallen door schaamte wanneer ik een meisje de vloer zag boenen.’

‘Stoort het u niet als een man de vloer boent?’

‘Ik heb altijd gevonden dat mannen voor vuil werk zijn voorbestemd. Ik ben enkel veeleisend voor vrouwen omdat ik meer van hen verwacht.’

‘Uw redenering is erg dubbelzinnig. U hemelt vrouwen op om ze te kunnen straffen.’

‘Waar haalt u het vandaan dat ik ze straf?’

‘U hebt zelf gezegd dat het me duur zou komen te staan als ik de donkere kamer binnen zou gaan.’

‘Met die uitspraak geef ik niet aan dat ik iemand zal straffen.’

‘Ik heb de indruk dat u er een woordenspel van maakt.’

‘Als u denkt dat ik boosaardig ben, waarom blijft u dan?’

‘Omdat ik hier buitengewoon comfortabel woon. Omdat het niets voor mij is om nieuwsgierig te zijn